

МИКИ И НАХОД РИЋА

САД ЋЕМО ПРОБАТИ ТВОЈУ ПАМЕТ! ПОКУШАЈ ДА НАЂЕШ ПУТ КРОЗ ОВУ МРЕЖУ!

КАКО ВИ КАЗЕТЕ, ДОКТОЛЕ!

ПЛОСАО САМ... НИСТА НИЈЕ ТЕСКО...

ПОМОЗИ МИ... ИЗГЛЕДА ДА САМ ЗАБОРАВИО!

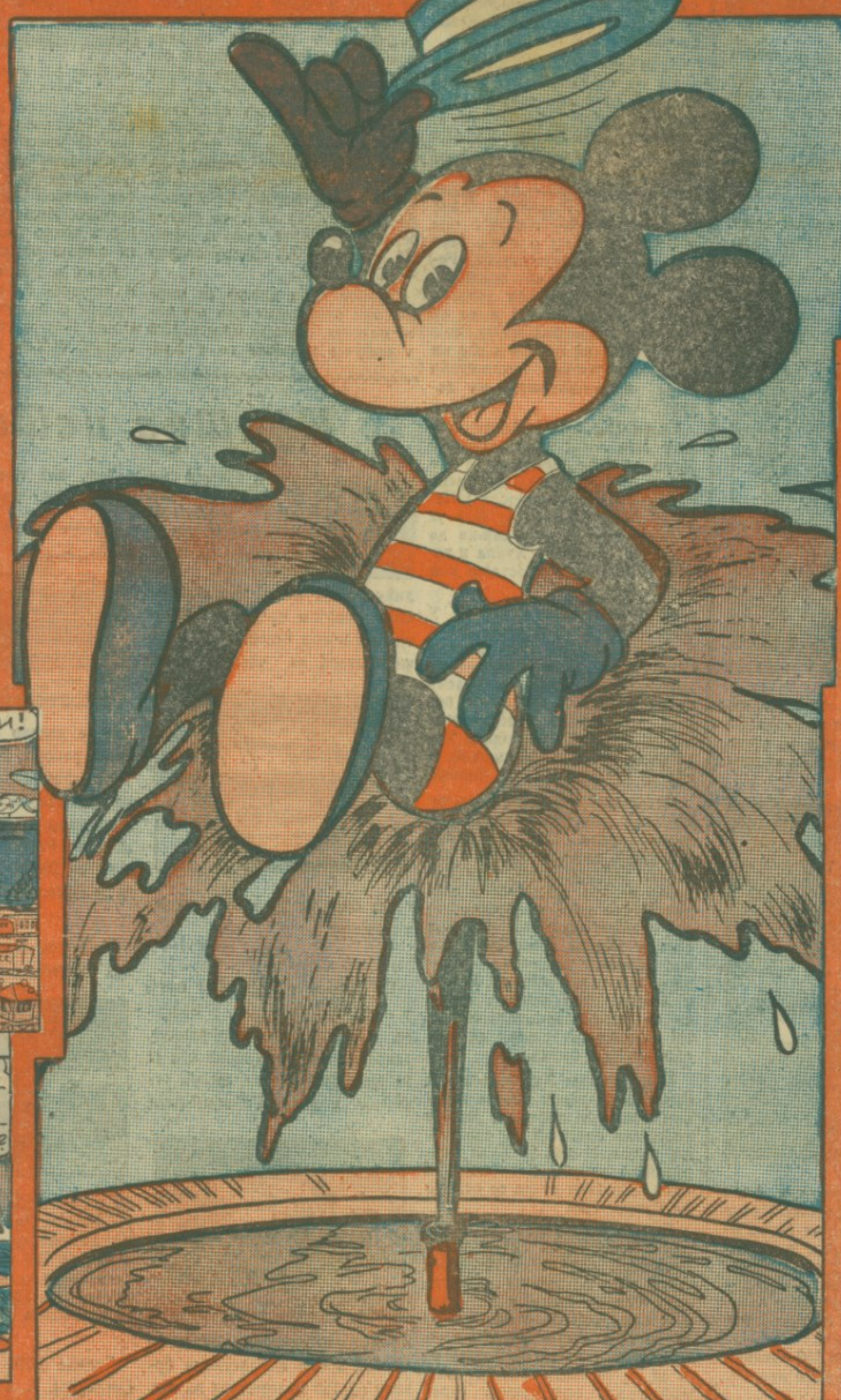
МОЈ РАЧУН КАЖЕ ДА СИ ВЕОМА ПАМЕТАН... АЛИ ПОШТЕН! ШТО ЗНАЧИ ДА СИ ШПИЈУН И МИ ЋЕМО...

КОЛИКО ЈЕ САТИ, ДОКТОРЕ?

МОЈ САТ... НЕСТАО...

ЕВО ГА, ДОКТОЛЕ! И БАШ НОВЧАНИК!

УРА! МОЈ РАЧУН ЈЕ БИО ПОГРЕШАН! РОЂЕН СИ ЗА ЛОПОВА!

УВАЛА, ДОКТОЛЕ!

И ПЛИМИКЕ МЕ У „БАНДУ“? ПОЛОЗИО САМ СЈАЈНО! ДИВНО! АЗДЕ! ИДЕМО ГАЗДИ!

ГАЗДА НАС ЧЕКА!

ГАЗДА? КАКАВ ГАЗДА? ЧИЈИ ГАЗДА?

ХА! ХА! ХА! УЋИ, МОМЦИЕ! УЋИ!

ХА! ХА! А КО СИ ТИ?

НОВ ЧЛАН БАНДЕ!

ДОБРО! ДОБРО! ЖЕЛИШ ДА СЕ ПРИДРУЖИШ НАШОЈ МАЛОЈ, ВЕСЕЛОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ? ЗЕЛИМ!

СЈАЈНО! ПРОД... АВИЋЕМО ТВОЈ ДОЛАЗАК СПЕЦИЈАЛНОМ САЛАТОМ ОД БАНАНА! ШТА ВЕЛИШ, МЛАДЉУ?

ФИНО!

Ка зна колико ће се још чекати...

Прва замисао да се између Француске и Енглеске прокопа сувоземна саобраћајница стара је више од 150 година. Године 1802, инжењер Матије предложио је Наполеону Бонапарту да се пробије тунел испод Ламанша довољно широк да би њиме могла да пролазе кола. Половином прошлог столећа, Томе-д-Грамон израдио је подробен пројекат за пробијање тунела испод Ламанша, који је претстављао прво озбиљно разрађивање једног плана постављеног на научну основу. Неколико година касније, било је створено и предузеће за извршење тог великог подухвата.

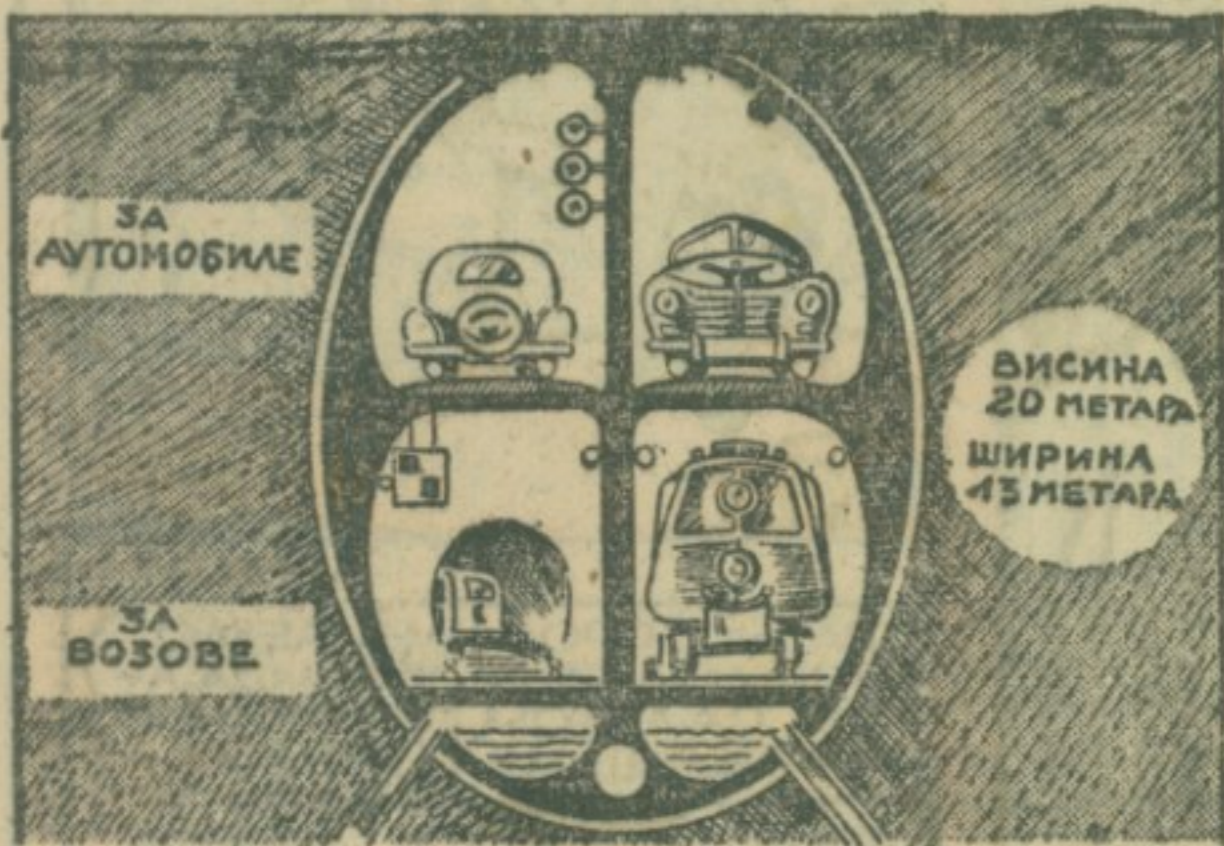

Од 1876 до 1883, радници предузећа начинили су преко 7.000 бушотина и ископали Сангатишки бунар, дубок 70 метара. Са његовог дна ползила је испод мора пробна галерија која је била дуга 180 м. Ни Енглези нису остали скрштених руку, већ су, у подножју Шекспирове Хридине, недалеко од Довера, прокопали галерију дугу два километра, од чега 400 метара испод обале, а 1.600 под морем. Врло стручна геолошка испитивања послужила су инжењерима да сазнају састав земљишта које је сачињавао корито Ламанша.

Још од самог почетка, стално су рађени нови пројекти. Према последњем, припремљеном уочи Другог светског рата, било је предвиђено да се прокопа тунел у дужини од 38 километара. То је била врло смела замисао, јер највећи тунели у Европи, св. Готхарда и Симплон, немају више од по 20 км.

И поред много пројеката и добре воље, и поред много утрошеног новца на почетне радове, тунел испод Ламанша ни до данас није прокопан. У Сангенти, недалеко од стене Бели Нос, усред жбуња и траве, могу се видети остаци зидина који окружују отвор у несуфени тунел.

После Другог светског рата, француски архитекат Ајри Бадеван, израдио је нов план за тунел испод Ламанша. Према његовој замисли, тунел би био дуг 48 км, од којих би се 35 км протезало под водом. У ширину би изнео 13, а у висину 20 м, што би омогућило да се прегради на два спрата. Доњи спрат служио би за железнички, а горњи за моторни саобраћај. Постојали би и специјални канали за довођење свежег и одвођење нечистог ваздуха. Радови би стајали око 80 милијарди франка.

Од прве замисли до данас прошло је више од 150 година, и ко зна колико ће још морати да се чека док се прокопа тунел испод Ламанша.

ПРИЧА О СТАРОМ ПСУ

Стари Пас био је лишта, да би га овај убио из нашег сусед у време кад сам ја, тада још дечак, растао на једном ранчу у Новом Мексику. Био је то руски вучјак, а припадао је мом пријатељу Хуану Изкверидо, који је живео крај пута, нешто ниже од нас.

Руски вучјаши, дугоноси, окретни и изванредно елегантни, претстављају аристократију у псећем свету. Али, Стари Пас био је најјаднији и најбеднији руски вучјак на свету. Крзно му је било олињало, уши су му личиле на спарушен карфиол и увек је хрљао на једну ногу. Коју — било му је, изгледа, свеједно. Једино за шта је имао смисла и одушевљења било је — спавање.

Био је ветровит дан

Кад би с Хуаном дошао код нас, сручио би се на земљу као празна врећа и спавао све док га дечак не би добро продрмсао говорећи му да је време да крену кући. Пас би на једвите Јаде стао на ноге и шепалајући кренуо, ослањајући се целим путем на Хуана да се не би срушио.

Стари Пас је „денно“ само Хуана. Ичија заповест не би га дигла из дремежа и покретила га са места. Ако сте желели да га уклоните с пута, морали сте га буквално узети у на ручје и пренети на друго место. А то није био лак посао чак ни за одраслог човека, јер је пас био тежак близу 50 килограма.

Хуан је волео Старог Пса више од свега на свету. Није имао ни браће ни сестара, а у његовој кући свакодневно је долазило до размисли. Да није било Старог Пса, Хуан би се осећао страховито усамљен. Непријатну домаћу атмосферу изазивале су углавном сталне преприке између његовог оца и бабе по мајци о томе како Хуана треба васпитавати. Резултат тих мучних препирки био је тај да Хуана уствари нико није васпитавао и да су сви, чак и његова мајка, која је час била на очевој а час на бабиној страни, искаљивали своје нерасположење на дечаку.

Стари Пас био је једини разлог што мали Хуан није побегао од куће. Често ми је говорио да би желео да пређе планине и да се запосли у Перкосу. Али, Стари Пас био је сувише стар и увек сањив да би могао да прати Хуана и дечак је због тога и остајао код куће.

Ипак, постојало је нешто у чему су се Хуанов отац, мајка и баба сагласили: нису волели Старог Пса. „Неподношљив је,“ говорили су, увек се човеку нађе на путу, а храна коју поједет претставља непотребан и знатан издатак.“ Породица Изкверидо била је сиромашна, а пас је јео колико два човека.

Несугласице у кући дуго су кључале, док једног дана нису експлодирале. Хуан је лежачки болестан; имао је изазоб с високом температуром. Отац је довео лекара, док је баба предузела све мере предострожно сти против вештица. Старији свет у Новом Мексику и данас верује у вештице — брухе — и њихова злодела. Чак је и Хуанов отац понекад бацао со на бабу, изражавајући на тај начин своју сумњу да је и она, можда, бруха.

Прегледавши Хуана, лекар је наредио да дечак остане извесно време у постељи, јер је постојала опасност од запаљења плућа. И док је Хуан беспомоћно лежао, родитељи и баба одлучили су да се ослободе Старог Пса.

Био је оловниосив, ветровит дан с повременом кишом и суснежицом кад су се Изкверидова кола заглавила у блато баш испред наше куће. Хуанов отац нам је рекао да се Стари Пас налази у колима — први пут одвојен од Хуана — и да га он води једном свом пријатељу, сопственику стре-

нову собу. Стари Пас се пробудио, подигао на ноге и отетуррао се до празне постеље. Сви смо га гледали. Било је то први пут да се Стари Пас пробудио без Хуановог позива. Ставио је њушку на ивицу постеље и зашчирио. Хуанова мајка покрила је лице рукама.

Изненада, отац је проговорио: — Где је Хуанито, Стари Псу? Нађи Хуанита!

Пас се узнемирено кретао по соби. Тада Индијанац из шерифове пратње приђе Старом Псу, одвуче га до прозора, диже га и баши напоље, па и сам

искочи за њим. Ми потрчасмо према вратима. Индијанац се држећи руку на леђима пса, већ удаљавао кроз шипрање. Пас је нишао спуштене главе њушкајући по земљи. Покушао је да трчи — дотад невиден призор — али се одмах срушио. Индијанац га је подигао и трчао крај њега држећи га стално за длаку на врату.

Било је већ касно по подне и планине су изгледале црне, високе и далеке. Индијанац и Стари Пас су, трчећи без престанка, стигли до подножја. И

ми остали трчали смо за њима. Изненада, Индијанац и пас несташе у једној вододејерици. Кад смо их суслигли, угледали смо их крај Хуана који је спавао испод једне избочене стене. Пробудило се, погледао нас зачуђено, а онда је спавио Старог Пса.

— Скроз је мокар, — рекла је његова мајка узимајући га у наручје.

— Зној, — одговорно јој је лекара, који је једини био толико присебан да је понео ћебе. — То ће му можда добро чинити.

Сутрадан сам отпутовао са својим родитељима у посету неким рођацима, тако да сам тек неколико недеља касније чуо крај приче. Кад смо се вратили, нашли смо Хуана и Старог Пса нераздрвојне као и пре и дознали смо за велику промену у његовој кући. Отац и баба нису се више свађали. Били су учини једно према другом и пакљиви према псу. „Право чудо!“ — говорили су суседи. Али, Хуан ми је ис-

Ову истиниту причу о уздајамној љубави дечака и старог слепог пса испричао је амерички природњак Вилијам Брендон.

Крајка историја брзине

Историја о брзини „која се сама крећу“ почела је априла 1899, кад је на једном друму у француском градићу Ашелу Камји Женаци постигао својим колима на електрични погон брзину од 105,27 километара на час. Трчкача

стаза била је дуга свега један километар.

На једном прашљивом путу у облизници Остендеа, у Белгији, М. Риголи, такође Француз, запрепасто је гледаоце кад је 21 јула 1904 године, својим угластим колима Гоброн-Брији

од четири цилиндра достигао за оно време фантастичну брзину од 160 километара на час.

Али, већ после две године Американац Фред Мариот оста

вио је далеко иза себе Риголијев рекорд. У Дејтона Бичу, у Калифорнији, он је 27 јануара 1906 својим невероватно једноставним тркачким колима „Стимер Рокет“ забележио брзину од 204,25 километра. Стаза је износила 1.600 метара.

Међутим, први значајан успех на дугој стази постигао је,

30 маја 1925, аутомобилиста Де Паоло. Наиме, на тркама у Индијанополису превалио је стазу од 800 километара возећи просечном брзином од 161,8 км на час. Тај успех постигао је на колима „Дизенберг“.

Године 1926 у Сутпорту, у Енглеској, Х. Сергеја постигао

је са својим колима „Сунчани зрак“ брзину од 243,7 километра на час. Његов „Сунчани зрак“ био је последњи од правих тркачких аутомобила који је постигао овакав рекорд. Јер, после њега долазе

тркачки аутомобили са авионским моторима.

Једним од оваквих аутомобила је, те исте године, на влажној песковитој стази у Пендину, у Велсу, Енглеа Хери Томас постигао до тада незапамћен рекорд: 273,63 километра на час.

Тиме је почела ера тркачких аутомобила с јаким авионским моторима и ера вратоломних брзина.

ХЛЕБ ВОЋЕ И ПИЋЕ

Онај ко сматра да су кактуси за то да у малим саксијама украшавају наше собе и прозоре, не само да се јако вара, већ овим биљкама — којих има више стотина врста — чини велику неправду. Кактуси могу да буду високи више метара, а служе у веома различите сврхе. Да бисмо о њима нешто више сазнали, треба да бацимо поглед на земље у којима је њихова постојбина, нарочито на Мексико, у коме расте око 700 врста кактуса. Тамо је кактус одвајкада служио домороцима за одбрану од непријатеља. Индијанци су од њега подизали падисаде којима су штитили своје домове, па чак и читава села. Једна од тих биљка, коју Мексиканци зову „органос“, почиње да се грана од саме земље, образујући праву живу ограду високу више метара, кроз коју нико не може да се пробије. Пошто има глатко стабло, уз њу се засађују друге врсте, с дугим и опасним бодљама, тако да оваква ограда претставља сигуран заштитни зид.

Неко ће можда приметити да је кактусово месо мекано и да не може одолети ни ногу, акамоли секири. Но, чујмо шта о томе каже чувени истраживач Александар Хумболт, који је испитивао неке области у Америци крајем 18 и почетком 19 века.

— Европљани, који зна како изгледају кактуси из стаклене баште, јако ће се изненадити кад чује да у току година њихово стабло постаје необично тврдо, тако да влага и ваз-

дух не могу да му нашкоде ни у току више столећа. Због тога Индијанци од њих праве весла и прагове за врата својих кућа.

У овим сусним пределима, где готово нема другог дрвећа, кактус служи за огрев, за грађење кућа, од њега се праве алати, итд. Плод једног кактуса, издужен и обрастао чврстим бодљама, Индијанци и данас употребљавају као чешаљ. Дугачке бодље неких врста ове биљке служе као игле за плетење чарапа и одеће.

Неки кактуси служе као храна. И на грбу Мексика може се видети ова биљка, што значи да је народу од велике користи. У давно време, становници ове земље хранили су се меканим месом и кактусима, јер за пољопривреду нису знали. Данас у Мексику може да се види необична слика. Као што постоје плантаже поморанџи или смокава, тако постоје и плантаже кактуса, чији се плод носи на пијаци и продаје као воће. Нарочито је користан плод зван „туна“, од кога се месе врло хранљиве лепиње, прави туна-сир, као и „туни мед“, алкохолно пиће које је у Мексику веома омиљено. У овој земљи постоје читаве области чије се индијанско становништво три месеца у години храни искључиво туном. Кажу да у те месеце ко год може напушта посао и ништа не ради, јер храну добија бесплатно, лежећи испод цветних тунџа, чији му слатки плодови висе изнад саме главе.

Обично се мисли да кактуси расту у сусним пределима. Међутим, то није сасвим тачно. Један мањи број крије се у сенци тропских шума, у којима има доста влаге. Неке од ових биљка које расту у Тексасу виђају се чак и на северу Канаде, где термометар показује минус 40, па чак и минус 50 степени. Најзад, њих има како у низијама тако и на планинама.

Неки бодивијански и перуански кактуси успевају искључиво на висини између 3.300 и 4.000 метара. „Опунција флокоза“ не спушта се испод 4.000, а налажена је и на 5.200 метара надморске висине.

Историја односа између кактуса и људи врло је дуга и врло разноврсна. Док су поједине врсте биле од користи човеку, друге су му причињавале штету, јер се у њиховом соку налазе отрови који делују као наркотичне дроге, слично опијуму.

Мала кактуса има на земљи откад и људи, Европљани су за њих сазнали тек по открићу Новог света. Први су их видели, описали и донели у Европу Шпанци.

Муке збој њинџина и лосова

На острву Брунију, у Тасманији, пингвини су се толико намножили да су за тамошње власти постали један од најозбиљнијих саобраћајних проблема. Међутим, на Аљасци, на сасвим супротном крају света, права напаст за становништво постали су северни јелени, лосови. Више стотина ових животиња побегло је из планина, испред великих снежних олуја, и сјурнуло се у град Анкорџ. Прегладнели лосови нападали су све на шта су наишли, чак и аутомобиле и локомотиве.

Две речи на 27 језика

Џејмс Риналди, из Њујорка, готово сваки дан говори на 27 разних језика. Додуше, он том приликом изговара само две речи, али у његовом послу то му је сасвим довољно. Риналди је чистач ципела прегледом Уједињених нација, а речи које изговара на тако много језика јесу: „Ципеле чистим!“

Најбоље очувано...

Од свих позоришта која су стари Римљани подигли у покорним деловима Европе, најлепше је било у француском граду Оранжу; оно је истовремено најбоље очувано римско позориште на свету, у коме се још и данас одржавају фестивали драмске уметности. Још више него архитектонски изглед, задивљује акустика дворане. Довољно је да глумца на позорници изговара речи своје улоге полугласно, па да их гледалац на најудаљенијем месту, слушајући затворених уста, разабере тако јасно као да му се шапућу на уво.

WALT DISNEY'S Најзад ЛУЛА МИРА

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Бисер Великих Антила

Куби се пише оних дана у светских штампи, па ћемо овде мало проговорити о том далеком крају. Кад је Колумбо кренуо на своје прво путовање преко океана, 1492 године, он је поред осталих острва открио и Кубу, па их је све скупа назвао Западну Индију. У Западну Индију спадају: Велики Антили, Мали Антили и Бахамска Острва. Велике Антиле углавном сачињавају четири велика острва: Куба, Хаити, Порторико и Јамајка.

Куба је највеће и најлепше острво Великих Антила, због чега је и названа „Бисером Антила“. Она лежи између

Мексичког Залива и Карипског Мора. Има дугуљаст облик. Њена површина износи 114.524 квадратна километра. Само острво дуго је 1200 километара. Унутрашњост је брежуљкаста, а просечна висина земљишта износи 200 до 500 метара. Највећа планина је Сијера Маестра, чији највиши врх има

2550 метара. Ова планина налази се у југоисточном делу острва. Обале су доста разубене, ниске и песковите, а обилују коралним спрудовима. Има много река, али их је само неколико пловно. Клима је тропска: вруће је и влажно. Просечна температура износи 25 Целзијевих степени. Острво често пустоше тајфун и земљотреси. У влажним пределима налазе се тропске шуме, а у сувим честари, грмље и простране саване.

На Куби живи око пет милиона људи. Белаца има око 70 одсто, затим мелеза, Црнаца и Кинеза. Језик је шпански, али поред њега је послони језик и енглески.

Куба је по производњи шећера прва земља у свету; она даје једну четвртину целокупне светске производње. Шећер и његови споредни производи: сируп, алкохолно пиће, рум и друго сачињавају 90 одсто укупног извоза Кубе. Поред шећерне трске гаји се и дуван, а кубанске цигаре и цигарете, које се такође извозе, познате су широм света. Гаје се још: кафа, ананас, банане и друго воће, које је такође предмет извоза. Посвећена је велика пажња и гајењу стоке и коња, а земља је богата рудами: ба-

кром, хромом, манганом, нафтом, гвожђем, итд.

Главни град Кубе је Хавана. Она има око 800.000 становника и највећи је град на острву. Веома је привлачна за туристе. У њој се налазе старе шпанске тврђаве, затим модерне обале, дивни булевар, облакодери и друго. Услед обилних киша, и ту, као и на осталом делу острва, расте бујно зеленило.

САКИ-МАЈМУН ИЗ БРАЗИЛИЈЕ

Ова чудна животиња припада роду мајмуна. То је сакимајмун који живи у Бразилији. По спољном изгледу он врло мало личи на мајмуне. Ње-

гова космата глава је готово исте величине као и читаво његово тело. Има бело лице налик на маску и необично дуг реп. Живи усамљен у широким бразилијанским шумама.

КАПА — КУКА

Кука је арапска реч а то је име капе која је била украшена нојевим перима и драгим камењем. У старо време овакву капу носили су кнежеви Молдавије и Влашке и вође јаничара.

ЗЕЉАНИК, ТИКВЕНИК, ЧОМЛЕК...

Пита зељаник правила се на овај начин: између две велике и дебеле јушке (обге) ставио би се слој ливадског кеља или лишће цвекле пошто би се о- прало и мало протрљало браш- ном. Затим се зејтином прели- је и испече. Негде се место поменутог лишћа ставља праз- љук, купус и томе слично.

Тиквеник је такође пита слична зељанику, само што се између јушки ставља ситно истругана тиква. Најчешће се ставља тиква сечена на сит- ну парчад.

Чомлек је јело сасвим слич- но папазјанији. Справљало се од дебелог свињског или овчјег меса. Метао се и бели лук. Неки би ово јело закицелили, а у већини то не би чинили. Јело се иначе добро запапри.

РАДИ СПРЕЧАВАЊА ВЛАГЕ

Орозан је смеша од истуцане пилге, ланеног уља и кучине. Употребљава се за патосе у купатилима ради спречавања влаге.

ЧУДНИ ПЕШИРИ

Урођеници из Боливије праве на својим пеширима од у- ваљане длаке једну киту од перја коју придржавају шта-

пихи. Такви пешири су врло високи, а носе их о празници- ма, трчећи по улицама уз пра- њу добоша.

Мајстори ПАМЊЕЊА

Мола телевизиских конкурса „све или ништа“, која је захватила многе зе- љање, оживела је сећање на некада- шње „мајсторе памњења“ који нису имали ту могућност да својим необичним даром зараде читаво богатство.

Године 1933 умро је неки Ха- ри Купер, личност врло позната у многим од америчких саве- зних држава. Звали су га „Цек Скитница“, јер је, гурајући пред собом колиџа са ситни- чарском робом, ишао од јед- ног насеља до другог. Чешље- ви, укоснице, појасеви и ножи- ћи које је продавао нису му доносили ни толико новца да би могао увек да буде сит. Кад му је немаштина досадила, Цек Скитница се реши да своју о- миљену забаву из младих да- на претвори у занимање. Наиме, он је као дечак, а касније и као младич, сваког дана про- водно по неколико часова у градској библиотеци у Детро- иту учећи напамет, тачније ре- чено памтећи, кратке биогра- фије значајних личности и чи- таве странице статистичког ма- теријала. Сада је то знање по- кушао да уновчи. Стојећи на градском тргу или на једном од углова најпрометније улице, позивао је пролазнике да му довикну које било име забеле- жено у историји, на шта би он, као из рукава, истресао оку- пљеном свету најважније по- датке о тој личности и најза- нимљивије догађаје из њеног живота. Куперов репертоар био је неисцрпан — обухва- тао је све личности од Хаму- рабија до Рузвелта.

„Памњење је као мишић: тре- ба га вежбати. Уколико се ви- ше вежба, уколико боље рад- ни“, — тврди Бруно Фурст, један од савремених „мајстора памњења“, који управља јед- ном писменим школом за ве- жбање меморије. Придржавају- ћи се тог правила, Фурст је тако извежбао своје памњење да сада може да запамти сваку књигу, од речи до речи, ако је само једном прочита. Он то

чини кад год му се нека књига допадне: запамти је, а потом на другим путовањима, или увече крај камина, он је поново „чи- та“, само сад без напрезања очију.

Запажено је да „мајстора памњења“ релативно највише

има међу музичарима. У дру- гој половини 19 века Аустрија и Немачка имале су међу му- зичарима три „Б-а“ са запању- јућом меморијом. Композитор Јоханес Брамс знао је напамет свако пакће вредно музичко дело написано од Баха па до

Седи код куће и учи

Универзитетска предавања преко телевизије, одржавана у разним градовима Америке, оправдала су своју намену, јер се показало да су лица која су их пратила положила испите с бољим оценама од многих редовних студената. С обзиром на то, њујоршки универзитет почео је најесен нов телевизиски курс упоредне књижевности. Предавања ће се емитовати у раним јутарњим часовима, да би их могла пратити и запо- слена лица.

ОДАВАЊЕ ПОШТЕ ЖИВОТИЊАМА

У Тајпеку, на Формози, недавно је одржана једна нео- бична церемонија која сведочи да су остаци старих празно- верица и заблуда још јаки. Наиме, испред неколико стотина особа, које су стајале погнуте главе, три извежбана слона три пута су клекулца и устала. Била је то молитва за душе животи- ња које су угинуле у тамошњем зоолошком врту у току четрдесет година његовог постојања.

његових дана, што обухвата период од готово два века.

Брамсов пријатељ Ханс Би- дов, пијанист и диригент, мо- гао је да запамти и најдуже партитуре, и то на кратким путовањима од једног града до другог. Он је симфониским ор- кестром обично дириговао без кота на диригентском путу, што је у то време претставља- ло невероватан подвиг.

Али, Билво и Брамс призна- вали су да се не могу ни упо- редити са својим пријатељем Игнацом Брулом, бечким пија- нистом. Једног дана дошао је Брулу неки странац, носећи под мишиком огроман свежањ музичких рукописа.

— Недавно сам дошао до о- вих рукописа, — обратио се он домаћину. — Господине Брул, знате ли ви какво је то благо? То су рукописи дела Моцарта и Бетовена, необјављени и пот- пуно непознати. Дошао сам код вас, јер ћете ви, као један од водећих уметника Беча, нај- боље знати како да их претста- вите публици.

Брулу је узео рукописе и seo за клавиру. Није желео да у- вреди свог посетиоца; превртао је странице, прелетао преко њих погледом и с времена на време отсвирео понеку фразу. Пошто је завршио тај летимич- ан преглед, обратио се посети- оцу:

— Жао ми је, али ова дела ни у ком случају не могу бити Моцартова и Бетовенова.

Посетилац се разбеснео: — То је само трик вас сла- вних музичара, који желите да ми одузмете признање за от- кривање ових драгоцених де- ла. Е, па добро! Пошто не же- лите да их признате за оно што уствари јесу, ја ћу их чувати у својој кући и нико сем мене неће моћи да ужива у њима.

Брул се на то насмешио и вратио се клавиру. Мирно, без речи, почео је да свира музи- ку, чије је ноте само детимич- но прегледао. Пре но што је завршио прво дело, згранути посетилац излетео је из њего- вог стана и о њему се у Бечу више никад није чуло.

Нема их довољно...

Брз развој технике у свету доводи до све веће потребе за инжењерима и техничари- ма. Данас је готово у свим земљама број ових стручњака недовољан. Само у Немачкој има 40.000 до 50.000 слобод- них места за инжењере и тех- ничаре, а у малој Швајцарској техничари би требало да дају сваке године 15 отсто више стручњака него до сада. У Енглеској је тај проблем нај- акутнији. У индустрији ове земље ради 120.000 научника. У следеће три године биће по- требно још 30.000, а до 1966 још 100.000 научника и инже- њера, уз претпоставку да ра- звој индустрије не буде ни- чим ометен и да њен пораст не буде већи од 4 отсто.

СКУЛПТУРЕ У СТЕНАМА

Ово није град, већ стенови- ти предео који има изглед до- рушеног и напушеног града. Он се налази у Старом Мон- пељеу, у Авејрону, округ Ми- ло, између села Рок-Сен Мар- герит и Мобер. Те доломитске стене настале су под дејством ерозије. Гледајући их, човек просто позерује да се пред њим налазе разноврсни спо- меници, куће, статуе, гледа- лиште, војни логор, улице и раскршћа. Све то узелико пот- чећа на разрушене античке

градове. Ово чудно природно дело заузима простор од 200 хектара, а опасно је стенови- тим бредом високим 100, а понегде и 150 метара.

ДА ЛИ ЈЕ НАЂЕН ИЗГУБЉЕНИ БЕОЧУГ?

Једно створење слично човеколиком мајмуна, које је пре милион година живело у Јужној Африци, претставља такозвани „изгубљени беоцуг“ између човека и човеколиког мајмуна, тврди доктор Рајмонд Дарт, професор универзитета у Јоханесбургу.

Доктор Дарт сматра да запремина мозга, као и ору- ђа којима се служило ово створење, познато у науци под именом „аустралопитицес“, показују да је ово биће умело да мисли и да извесне предмете прилагоди одређеној сврси. Из нађених делова костура и оруђа, које су Дарт и његови сарадници прикупили од 1925 године до данас у областима се- верно од Јоханесбурга, види се да је „изгубљени беоцуг“ имао следеће карактеристике:

ишао је усправно, ослањајући се на пете. Био је висок око 1,25 метар, а тежак између 37 и 45 килограма. Био је добар ловац и није ловио само да би дошао до хране, већ и због тога што је од костију уловљених животиња правио себи оруђе;

његов мозак, велик до 1.000 кубних сантиметара, на- лазио се негде на средини између мозга најстаријих пећинских људи и мозга гориле. Имао је истурене вилице, плоснат нос, јаке обрве и забачено чело као код мајмуноликог човека;

од зуба и костију преисториских хијена, буфала, антило- па, зебри и жирафа правио је примитивне секире, тестере и чекиће.

Привидан јаз између садашњих мајмуна и човека нај- зад је добио мост, — вели доктор Дарт. Јер, „аустралопити- цес“ има мозак такве величине који директно повезује, ма- њи од његовог, мозак човеколиких мајмуна и, већи од њего- вог, мозак човекових предака — мајмуна-човека с Јаве и не- андерталског човека.

ОПРЕЗНОСТ није била сувишна... СЛАДНИЦИ са бравама... ЧАРОБНИ колони...

Владари и велика- ши вековима су живели у страху да их супарници или осветници не отрују. Некада, ниједан значајнији владар не би ни окусио храну која је изнета на трпезу пре но што би на неки начин утврдио да у њој нема отрова. А та опрез- ност није била сувишна.

Кушање меса, хлеба, соли и бибера вршило се овако: мале грудве хлеба трљане су по разним деловима принесеног меса, па замакане у со и би- бер, а затим их је пред госпо- даром гутао кушач. Често су то исто чиниле и слуге које су доносиле јело.

Напитци су такође кушани. Пошто би напуно великашев пехар или чашу вином и во- дом, пехарник би одлио део те мешавине у мали бакарни тас и попио.

У дневнику који је у току детињства и дечаства доњи- јег француског краља Луја XIII водио лекар Ероар, забеле- жено је да је син дворског лекара кушао пића непосред- но из краљеве чаше.

Међу разним намирницама со је била нарочито сумњива, због сличности са арсеником и другим отровима. Постојала је, додуше, нека смеша која је, кажу, веома тачно откривала присуство отрова у соли. Ипак је страх од тровања био толи- ки да су многи владари имали сланике с бравама, које су заључавали!

Поред кушача, постојале су и разне амајлије које су има- ле да штите великаше од тро- вања. Познато је, например, веровање да рог носорога и једнорога откривају отров у пићу. Због тога су од њих из- рађивани пехари који су би- ди невероватно скупи.

Временом су све те разне а- мајлије нестале са списка средстава која спасавају од о- трова, али су се кушачи задр- жали чак до Француске рево- луције.

ОД ПРВОГ ГРАМОФОНА ДО МИКРО-ПЛОЧЕ

Прву „машину која говори“ патентирао је Француз Шарл Крос, 1877 године. Али, он није имао стр- пљење механичара и инжењера и свој генијални изум није спровео у дело. Патент је остао на хартији. Потпуно независно од њега, Американац Томас Едисон је, 11 месеци касније, објавио свету први пројект фонографа, претече савременог грамофона. Први фонограф бележио је звуке на цинкидрима, што је доводило до њиховог извитоперавања. Прве плоче назик на данашње произведене су почетком овог столећа.

Између два рата, производња грамофона и плоча у свету споро је расла. Огроман корак напред у грамофонској индустрији и у популаризацији музике уопште претставља прона- лазак микро-плоче са 33 обртаја, која је откривена 1950 године. Захваљујући томе, са 150 грама пластичне материје може се цео сат слушати музика! На тој малој плочи налази се 1500 метара мелодија и ритмова. Недавно су произведене и плоче са 16 обртаја, на које се може снимити музички или говорни програм који траје читавих 90 минута.

Највећи лубитељи грамофонских плоча на свету свакако су Аустралијанци. На овом најмањем континенту, где живи свега око девет милиона људи, прода се за годину дана 72 милиона плоча. То је сасвим разумљиво, јер је Аустралија континент без сталних оркестара и опера. Иначе, САД су нај- већи потрошач грамофонских плоча. Тамо их је само прошле године продато 180 милиона комада.

Занимљиво је да се у свету класична музика више слуша од забавне, народне и дез-музике. Од свих композитора нај- омиљенији је Бетовен, а од свих његових композиција — Девета симфонија.

ЛИФТ ЗА 2.000 ЛИЦА

Кити-Хоук, најновији супер-носач авиона америчке мор- нарице, имаће најјаче лифтове на свету. Они ће бити подељени за дизање великих млазних авиона из хангара на доњим палу- бама, на висину од једанаест метара. Сваки лифт биће толико снажан да на себи може да држи преко 2.000 особа.

Невоље старих књижевника

У једној малој српској књижици, која је 1792 године штампана у Бечу под необичним насловом „Мали бувар за велику децу“, на једном месту пише: „Од српске литературе живети јест толико колико од калуџина чорбу носити“. Уствари, то значи — живети од милостиње, јер ниједан српски књижевник није могао да живи од свог књижевног рада, од продаје својих књига. Али, то није било тако само у XVIII веку, кад се новија српска књижевност тек почела стварати и кад је зависила од врло ограниченог броја читалаца; било је то тако још дуго, готово до наших дана.

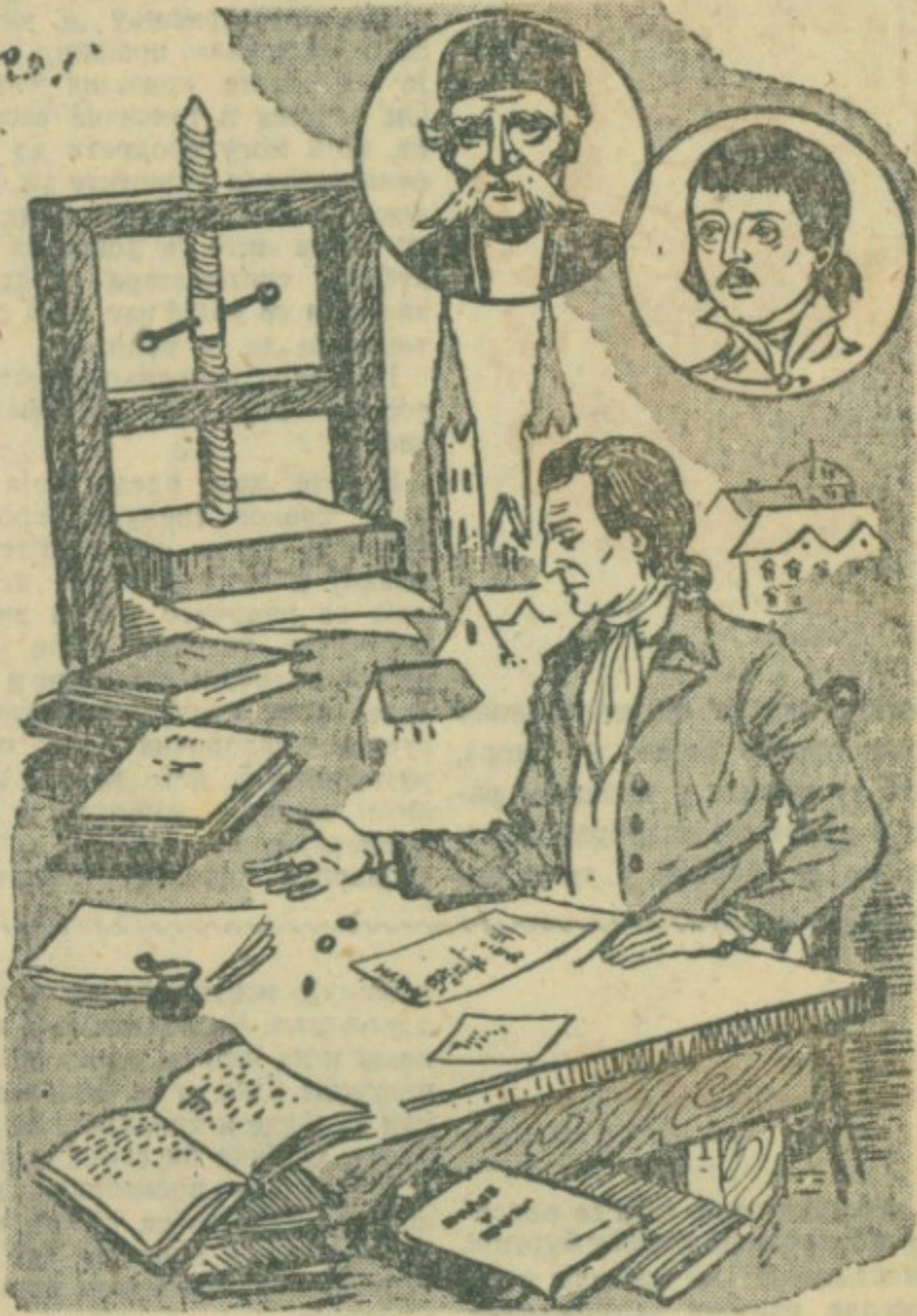
Вериге сиромаштва

Беду и сиромаштво књижевника који крчи стазе и чији списи провејавају просветитељским схватањима најбољим је осетио Захариа Орфелин, за кога је речено двадесет година после његове смрти да „нова српска књижевност почиње од њега“. Јован Стерија Поповић у свом „Даворију“ опевао је бедан живот Орфелинов, коме је глад била награда за његово дело. Доситеј Обрадовић, годину дана после Орфелинове смрти (1785), у једном писму дирљивим речима и с дубоким поштовањем говори о свом недавно умрлом књижевном другу. Тако је могао да говори само онај који је радећи исти посао умео да оцени напоре и вредност човека коме ни „гвоздене вериге сиромаштва и оскудице нису кадре биле свезати руке да он за опште добро што не пише“. За Доситеја је „наш покојни господин Орфелин“ био бољи и племенитији од свих својих савременика, јер га „гоњење ситних и ситих није могло да уздаши и скрене с његовог одређеног пута“.

Доситеј Обрадовић се, 1789 године, стално настанио у Бечу и ту је живео све до 1802. Биле су то можда најмучније

године у његовом животу. Издржавао се од давања часова из разних језика и плаћао друге штампарије за своје књиге. Дневно је давао и више од десет часова, па је у таквим условима тешко било мислити на књижевни посао. „Ја немам ни њлве ни винограда и кад

намучио као он око ове. При том је мислио „не само на умну муку него и новчану и којекакве сметње“. „Почео сам штампати „Рјечник“, — причао је доцније Вук једном познанику — а нијесам имао више од 300 форината. Отуда сам морао да купујем хартију, да

бих престао лекције давати, не бих ни хлеба имао“ — пише Доситеј једном свом пријатељу. Па ипак је он у то време у Бечу издао своје „Собраније“, иако је због њега упао у нове дугове.

Вук Караџић је у предговору „Рјечника“ (1818) рекао како се можда ниједан писац око своје књиге није толико

плаћао сваке недеље за штампачу и да живи! Писац сам митрополиту Стратимировићу и савим владикама и спрскијима српским, али одзив бијаше слаб... Падох у такво стање да нијесам имао пребјене крај цару у кући са женом и дјететом... Чисто ми је долазило кашто да полудим; јела ме је брига какава се само може

помислити; здравље ми се поремети...“

Триумф и беда

Такви дани нису били ретки у Вукову животу, а година 1825 за њега и његову породицу била је једна од најтежих. Помоћи ниоткуда, а требало је живети и враћати дуг за штампање књига. Вук се надао да ће добити место бар као коректор у будимској универзитетској штампарији, али ни у томе није успео. Обратио се за помоћ и пријатељима у Трсту, али узалуд. Из те године потиче једно од најдирљивијих Вукових писама, које ни данас не може да се чита без горчине. Треба имати на уму да је Вук годину дана раније био у Немачкој и да је свуда био најлешше примљен; чак га је и велики Гете дочекао као прослављеног књижевника. Био је то Вуков триумф у туђини, а код куће га је дочекала беда. „Не могу вам казати у каквој сам сад невољи, — пише он Лукијану Мушичком. — Вјерујте ми да на Божић нијесам имао зашто купити фунте меса, акамоли печенице! Мислени који је онда дан, и гледајући на дјецу моју, плакао сам као лудо дијете. Све што се могло продати или заложити, заложити сам или продао; сад не знам што учинити са женом и троје нејаке дјеце. Зимско доба, а дрва нема, хљеба нема, а новаца нема!“

Тако бисмо редом могли да наведемо готово све наше књижевнике, нарочито оне старије, и свуда бисмо наишли на исто материјално стање. Милован Видаковић, који је стварао српску читалачку публику, умро је као пуки сиромаш. Ни Јован Вујић није био боље судбине. Да би се издала која књига, требало је молити помоћ на све стране и објавити многе пратове. Писац је често морао да буде снисходљив да би успео код понеких својих добротвора. Данас нам изгледа необично кад код неких старијих писаца наилазимо како славе и уздижу сасвим безначајне личности и придају им звучне епитете. Али, то су били добротвори, „књижевства и просветљенија достојавна љубитељи“, који су помогли да се књига штампа, да списатељ не падне у дуг и да понекад добије чак и некакову награду за свој књижевни труд.

Још даље у васиону

Кад је завршен шивовски телескоп опсерваторије на планини Паломар, у САД, постојало је мишљење да дуго неће бити начињена справа којом би се продрло даље у васиону, јер је паломарски телескоп имао домет од две милијарде светлосних година. Сматрало се да ће бескрајна просторства свемира која се налазе иза ове границе остати недокућива људском оку.

Али, електронска чуда крећула су још једном да униште реч „немогућност“. Два америчка инжењера конструисала су малу електронску цев дугу 7,5 а широку 7 сантиметара, која ускоро треба да означи почетак револуције у човековом осматрању васионе.

Ова цев, коју називају „умножилац слика“, омогућује да се нејасна фотографија претвори у хиљаду пута већу и јаснију слику. Ако се та цев угради у телескоп с пречником сочива од пет метара (као што је паломарски) и телескоп потом умери према недогледном просторству које окружује наш свет, јасна слика која је под садашњим условима готово никаква биће повећана за двадесет хиљада пута. Уствари, мала електронска цев претвориће телескоп са сочивом од пет, у инструмент са сочивом од 50 метара у пречнику!

Уместо да људско око продре две милијарде светлосних година далеко у свемир, оно ће досегнути границу од шест милијарди светлосних година. Да би се то извршило у километрима, требало би броју 57 дописати 21 нулу! Уствари, на тај начин човек ће повећати видљивост — а не домет — васионе за 27 пута.

Применом „умножилаца слика“ моћи ће не само да се продре даље у васиону, него и да се много боље испитају блика небеска тела, као што је Марс, и да се одгонетну многе још нерешене тајне свемира.

Тринаест генерација за пут до најближе звезде

Џон Густавсон, амерички ваздухопловни стручњак који се посветио проучавању могућности међузвезданих летова, сматра да би за једно путовање од Земље до најближе звезде било потребно тринаест генерација астронаутичара које би биле рођене и одгајене на међузвезданом броду. По његовом мишљењу, баш то питање носале претстављаће један од највећих проблема међузвезданих летова. Да је Густавсонов рачун тачан, лако је доказати. Ако би се за лет до најближе звезде употребиле најсавршенији ракетни брод какав се данас може замислити, путовање би трајало око 400 година. Узимајући да размак између две узастопне генерације износи 30 година, то би тринаест генерација дошло на свет на ракетном броду.

Да би се обезбедила генетичка сигурност, број чланова овакве једне експедиције морао би да буде веома велик, а исто тако и ракетни брод на коме би се родило и одрасло тринаест генерација.

И оне говоре стране језике

Приводњаци су открили да између европских и америчких птица исте врсте не постоји могућност споразумевања. Кричи чворка из Америке који означавају опасност, страх, позив за окупљање, или знак да је откривена храна — за све америчке чворке исти — европски чворак неће разумети! То исто важи и за крике европских птица; њих не разумеју америчке. Занимљиво је да човечево уво не може да запази никакву разлику између одређеног крика исте врсте птица с једног и с другог континента.

УМЕСТО ЛЕДА И СНЕГА...

Можда ће ускоро Ескимци почети да праве своје куће, иглое, од пластичне пене уместо од леда и снега. Канадско Министарство за северне области сада увелико експериментира са овим пластичним материјалом. Нове куће имале би ту предност што се не би топиле кад време отопли и што их је лакше одржавати чистим. Међутим, ни стари иглои нису без неких превластава. Пре свега „графитинског материјала“ за њихово подизање има напретек, тако да Ескимци могу у свако доба да саграде нов игло, кад год му се учини да је стари прљав или склон паду. Остаје сада да се види да ли ће Ескимци напустити стари обичај и приволети се новом начину подизања својих домова.

Џокеји са шри хиљаде победара

Џокеј Џони Адамс недавно је постао четврти яокеј на свету који је јахао три хиљаде победника. Овај рекорд пре њега су постигли: Џони Лонгден, Еди Аркаро и Тед Аткинсон.

Против ларме и буке

Сто двадесет пет европских научника намерава да предузму офанзиву против буке и ларме у градовима. Познато је да, по мишљењу многих лекара, психолога и социолога, ларма и бука претстављају великог непријатеља човечевог здравља. „Офанзива“ треба да почне једним конгресом у Амстердаму, где ће, поред техничких савета за ублажавање те невоље, и социолози рећи своју реч. Један од њих већ је изјавио да ће „благоволна тишина“ владати у градовима тек када ђаци у школи науче да се гаде пиштањке, а домаћице да се стиде кад „лупају тепихе“.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

У ЗНАК СЕЋАЊА НА „КРАЉА ЦВЕЋА“

У читавај Шведској у току су прославе 250-годишнице рођења „краља цвећа“, како овде зову свог сународника Карла Линеа (рођен 23 маја 1707, у Смаланду). Овај велики природњак открио је систем размножавања биљака и

дао чувене ботаничке и зоолошке класификације. Њему се дугује за термине „флора“ и „фауна“, као и за обичај да се свакој биљци дају по два имена: на латинском и на народном језику. Лине је дао први научан опис Лапонје, који је и данас у важности, као и не-

колико веома занимљивих путописа. Линеово дело наставила је читава једна генерација младих природњака која је он васпитао, међу којима и његов син.

ПРЕРОНИЋЕ ЛАМАНШ

Новозеландци Бернард Ко монс намерава да пређе Ламанш пливајући под водом. Овај покушај, који ће извести кроз неколико недеља, омогућиће му да испроба једну нову ронилачку маску коју је сам конструисао и која ће, по његовом мишљењу, давати гњурцима петнаест пута већу издржљивост и двапут већу брзину кретања под водом од досадашњих маски.

ДОБРОВОЉЦИ ЗА ПЕШАЧЕЊЕ

Да би испробао једну нову врсту коже за обућу, британски Институт за кожу тражи добровољце који ће превали-

ХАЉИНА — КОШУЉА

Ову оригиналну одећу носе уробенице из провинције Фарафатана, која се налази на

југоисточку острва Мадагаскар. То је хаљина направљена од рафије и причвршћена једном врпцом која опасује струк. Рафија је биљка која се на Мадагаскару употребљава у многе сврхе.

НАШ САПУТНИК У ЛЕТЊИМ ДАЉИМА

Знојење је нераз-
двојан сапутник у
топле летње да-
не. Здрав човек
на температури
од 18 до 20 сте-
пени губи 600 до 1300 грама
зноја за 24 сата. Прекомерно
знојење, хипердроза, исто је
тако штетно као и недовољно
знојење, анидроза. На врелом
пустинском суну Арабије ла-
ко одевен човек губи 500 гра-
ма зноја на сат, а у пустиња-
ма Аризоне десет литара на
дан. Знојне жлезде се услед
прекомерног рада замарају,
тако да њихов капацитет лу-
чења знојне течности, који у
почетку може износити до
1300 грама на час, доије па-
дне и до 0,89 грама.

Знојење је често врло не-
пријатно и претставља праву
напаст. Већ више десетина на-
ука се бори против ове појаве,
која кад је прекомерна, није
само штетна, већ и ружна и
одбијајућа. Ево мишљења јед-
не групе угледних француских
лекара о знојењу уопште, као
и о узроцима прекомерног
знојења.

Свега десет грама зноја у
стању је да смањи за један
степен температуру тела жи-
вотиње тешке шест килогра-
ма. Сем тога, он штети органи-
зам од сунчевих радијација.
Слој од једног милиметра зно-
ја задржава 75 од сто ових ра-
дијација.

Има особа које су лишене
знојних жлезда. Оне морају
да предузимају многе мере
предострожности да темпера-
тура њиховог тела не би пре-
шла границу преко које и жи-
вот долази у питање. Знојење
може да престане из различитих
узрока: услед исцрпљена
знојних жлезда, запушења
знојних канала прљавштином,
поремећаја жлезда са унутраш-
њим лучењем или недостатка
витамина А, Б и Ц.

Знојење је неопходан и ко-
ристан пратилац сваког физич-
ког напора. За време напорног
рада, за свега неколико мину-
та може се излучити до 50 гра-
ма зноја. Знојење понекад

проузрокује и велике брине,
нервирање и осећајни шокови.
У свим овим случајевима хи-
поталамус великог мозга делу-
је на знојне жлезде преко
нервних влакана којима су оне
обавијене. Јака нервна надра-
жења могу да проузрокују лу-
чење „хладног зноја“, што је
праћено тешким нелагодности-
ма, мучком и успоравањем дис-
ања, пулса и крвотока. Он се
јања у случајевима велике
треме, стомачних поремећаја,
морске болести и слично. Дла-
нови се зноје више од осталих
делова тела, али је прекомерно
знојење дланова знак из-
весне нервне лабилности.

Прекомерно знојење је ште-
тно, јер организам губи суви-
ше течности. Као последица
тога, могу настати лакши или
озбиљнији поремећаји варења,
као и срчана и бубрежна обо-
љења.

А сад ево савета француских
лекара за борбу против зно-
јења.

Особа које се много зноје
треба да једу слану храну, да
би надокнадили из организма
излучене минерале, и да пију
доста течности. То раде у прак-

си, и без познавања медицине,
морнари кад пију морску во-
ду, енглески рудари и аустра-
лиски лучки радници кад пи-
ју слано пиво и Јапанци кад у-

крајевима. Потребно је два
грама соли на литар воде да
би се надокнадили изгубљени
минерали.

Обилна храна је често главни
кривац за прекомерно зноје-
ње. Сувишне калорије повећа-
вају температуру тела и тра-
же велике количине течности.
Знојење не доводи до мр-
шављења, али уколико до ње-
га дође оно је пролазне при-
роде.

Често се говори да знојење
може проузроковати опадање
косе. То је тачно, али само код
особа које недовољно воде ра-
чуна о својој личној хигијени.
Коса мора бити стално изло-
жена проветравању и чиста.
Зној задржава прашину, која
је од штете кожи на глави.
Он садржи и токсичне састој-
ке, који могу продрићи до ко-
рене длаке и уништити га. Ко-
лика је ова опасност види се
по томе што је довољно 15
кубних сантиметара људског
зноја да се убије пас, а 25 са-
нтиметара да се убије зец.

На крају, неколико савета о-
собама које се прекомерно
зноје:

Носите лака одела, која се
могу сваког тренутка провет-
равати; често се купајте у
млакој и топлој води; места
која се нарочито много зноје
постављајте талком; пијте до-
вољне количине течности и је-
дите слану храну; избегавајте
сувишне калорична јела; обе-
дујте увек у исто време; жи-
вите мирним животом и не
премарате се. Најзад... го-
сподарите својим живцима.

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ

ОДБИЈА ДА ПАДНЕ

Године 1651, за време ја-
ког земљотреса, попуцали
су зидови замка у Брицнор-
ту, у Енглеској, а главна ку-
ла јако се накривила. Отада
је прошло 306 година, а зи-
дови и кула, као да пркосе
земљиној тежи, још нису
пали.

ЧОВЕК КОЈИ НИЈЕ ВОЛЕО ШАЛУ

Монголски освајач Тамер-
лан кажњавао је смрћу сва-
ког оног који би се усудио

да у његовом присуству по-
прича неко какав шалу.

НАЈМАЊИ ПАРК НА СВЕТУ

Једна једина циноуска се-
квоја која расте на средњим
Летњим улине у Селему, у
америчкој савезној држави

Орегону, проглашена је од-
луком градског већа за
парк.

КУЋА ОД САМИХ ВРАТА

Леонард Филип из Форт
Ворса, у Тексасу, саградио
је себи кућу која је има-
ла свега две одаје и 59
врата.

ИШЧЕЗЛО СЕЛО

Село Раневик, у Енгле-
ској, у покрајини Јоркширу,
које се налазило на бре-
жуљку, ослизнуло је једне

ноћи, 1682 године, у Север-
но Море. Од читавог села
остала је поштећена само
једна кућа.

На дну света

Под овим насловом,
један амерички но-
винар објавио је
своје занимљиве
извештаје и фото-
графије о дожив-
љајима америчке антарктичке
експедиције која је недавно
боравила у овим пределима ве-
читог леда, припремајући тле
за главну најезду научника у
оквиру претстојеће Међународ-
не геофизичке године.

Главна база експедиције био
је сам ледоломац којим су ис-
траживачи дошли у ове краје-
ве. Он је лежао заробљен у
леду и с њега су полазиле еки-
пе, било хеликоптерима или
аутомобилима с гусеницама.
Возачи аутомобила морали су
бити веома опрезни. Иако је
површина наизглед равна, по-
стоје многе пукотине у леду,
које каткад могу бити веома
дубоке. Поред тога, има и ме-
ста са слабим ледом, кроз ко-
ји камион може да пропадне.
Да би се то избегло, на пред-

њи део кола намести се шипка
дугачка пет до шест метара, на
коју се причврсти детектор за
пукотине. То су обично мале
саонице с нарочитим уређајем
који одмах осети танак слој ле-
да, на шта се аутоматски пали
црвена светлост као знак за
опасност.

Експедиција је снабдевена
најсавршенијим уређајима и
опремом. Да наведемо само
нептомична одела за боравак
у води. Ако би човек пао у мо-
ре, за неколико минута би у-
мро од хладноће. Са овим оде-
лом он у леденој води може
да издржи преко пола сата,
док му не стигне помоћ.

Кад у зимско доба огреје
сунце, мора се водити рачуна

помилује испуштање крике за-
довољства. Експедиција је на-
шла и на јато од преко 30.000
пингвина. Они су се брзо нави-
кли на људе и прилазили су им
близу. Обично би стали у круг
и радознато посматрали до-
шљаке. Добијао се утисак као
да они људе сматрају својом
собраћом, неком новом врстом
пингвина.

Најпопуларнији

Према анкети вођеној на
крају ове школске године у
француским школама, ученици
су се у огромној већини изја-
снили за Наполеона као за
најомиљенију историску лич-
ност. Иза њега долазе: Виктор
Иго, Луј Пастер, Јованка Ор-
леанка, Анри IV и Лафонтен.
Од савременика најпопулар-
нији је бициклиста Луизон
Бобе.

**Волт Дизни
ДУШКО
ДУГОУШКО**
И ДРУГИ
ДОБРИ И РВАВИ
СТАНОВНИЦИ
ЊЕГОВЕ
ВАРОШИЦЕ
И ОКОЛИНЕ

ШТА ТО
ИМАШ
ДУШКО?

ОХ... КУПИО САМ
ОД КОРЊАКЕ СРЕТЕ
БОЦУ СТОГОДИШЊИХ
ПИЛУЛА!

ТО СУ ПИЛУЛЕ
ЗА ДУГ ЖИВОТ...
ПРОГУТАШ ПО
ЈЕДНУ СВА-
КОГ ДАНА И
ЖИВИШ' ЕТО
ГОДИНА!

А ИМА ЛИ
СРЕТА ЈОШ
ТИХ
ПИЛУЛА?

МОЖДА... 'АЈТЕ,
ОДВЕШКУ ВАС
ДО ЊЕГА!

У ТИМ
ПИЛУЛАМА
ЛЕЖИ ТАЈНА
ДУГОВЕЧНОСТИ
КОРЊАКА!

НОВЕ
МУШТЕРИЈЕ
БАТА
СРЕТО!

НИКО НЕ ЗНА БОЛОВЕ ОД
МЕНЕ КАКО СЕ ПОСТИЖЕ
ДУГ И
СРЕГАН
ЖИВОТ!

ЗА СВАКУ БОЦУ
ПО ХИЉАДУ
ДИНАРА!

И ЈА, ЗА СТО ГОДИ-
НА ЖИВОТА... ТО
ЈЕ ЈЕВТИНО!

ХЕЈ! ПРИЧЕКАЈ МАЛО...
А ШТА АКО НЕ
ДЕЈСТВУЈУ?

ЈЕСТ!
ШТА НЕМО
ОНДА?

ПРОЧИТАЈТЕ
ГАРАНЦИЈУ НА
ДНУ БОЦИЦЕ!

ОВЕ ПИЛУЛЕ ВАМ ЗАГАРАНТОВАНО
ОБЕЗБЕЂУЈУ 100 ГОДИНА ЖИВОТА...
У ПРОТИВНОМ
НОВАЦ СЕ
ВРАЋА!

ПОШТЕНА ТРГОВИНА...
НЕМА ШТА!

СОВЈЕТСКИ НАУЧНИЦИ О АНТАРКТИКУ

Бродом „Кооперација“ вратила се у Совјетски Савез група научника који су у области Јужног Пола провели више од годину дана, вршећи проучавања у оквиру Међународне геофизичке године. Вођа групе професор Сомов изјавио је „да ће проћи много година пре него што људи створе могућност да се на Антарктику живи под приближним условима као на другим континентима“. У извештају експедиције каже се да у области коју испитију со-

вјетски научници постоје три велике „озе“, једине површине око Јужног Пола које никад не покрива лед.

Слој леда испод прве совјетске станице за испитивање дебео је 82 метра и почива на морском дну, а не на земљишту које је море потопило, како се раније мислило. Температура ваздуха креће се између минус 20 Целзијевих степени у децембру и минус 51 степен у августу. За седам месеци сеизмографске справе забележиле су 196 земљотреса. Неки од њих били су веома снажни. Епицентар се налазио у југозападном Пацифику и у вулканској зони острва Сонде.

„БАВИЛОНСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА“

Пре извесног времена, у Рас-Шамри, у Сирији, ископано је неколико таблица испуњених клинастим писмом. Пошто су испитане, утврђено је да једна од њих садржи две главе „Бавилонске енциклопедије“, чији су неки други делови већ раније пронађени. Текст, који је

писан око 1300 година пре наше ере, садржи извесан број имена птица, риба и ткинина. На једној другој табlici налази се списак богова и богиња у које се у то време веровало. На пример, нашло се на име Истар, богиње неба, која је касније називана Астарта.

ПРОВИДНА ВРАТА

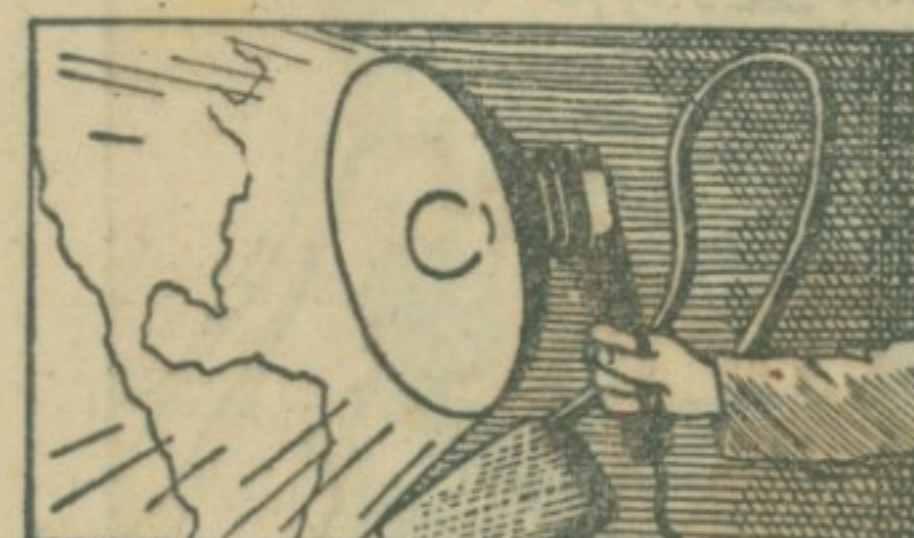
При отварању врата често дође до судара између особе која излази и оне која улази у собу. Једна нова, провидна врата, направљена од еластичне пластичне материје, отклањају такве неугодности. Про-

видна врата су нашла практичну примену у фабрикама и складиштима где се роба превози колицима, затим у болницама, ресторанима и школама. Чишћење ових врата је врло једноставно: сапуном и млаком водом.

НАЈСВЕТЛИЈА СИЈАЛИЦА НА СВЕТУ

Недавно је у Америци конструисана једна блиц-лампа која служи за тренутни и врло снажна осветљавања. И поред тога што је врло мали, овај светлосни извор је необично јак, вероватно најјачи те врсте

на свету, јер у току једног хиљадитог дела секунде може да створи блесак јачине 25 милиона свећа. Овом светлошћу могла би се осветлити унутрашњост 12.500 кућа. Иначе, она се може видети са даљине од око 85 километара.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ПОСЛЕ НАФТОВОДА — МЛЕКОВОДИ

Кад нафта може да се транспортује цевима на даљину од неколико стотина километара, зашто и млеко не би могло на коју десетину километара? — запитај су се становници Горње Саваје, у Француској, која је велики произвођач млека и млечних производа. Од идеје до њеног остварења није био дуг пут. Млековод има пречник од 12 до 14 сантиметара и начињен је од пластичне материје полиетилен. Овај материјал је врло отпоран, тако да се цеви могу закопати у земљу, могу се подожити по површини или ићи на извесној висини кроз ваздух, како је где погодније. Пошто отече млеко, пушта се топла вода да испере унутрашњост цеви. Досадашњи опити у неколико општина дали су задовољавајуће резултате: млеко је брзо текло с пашњачких подручја у равницу, право у фабрике за прераду.

КЛИНИКА ЗА ЦВЕЋЕ

Недавно је у Франкфурту на Мајни отворен за публику центар специјализован за „болести цвећа“. Најпознатији стручњаци подвргавају оболеле „пацијенте“ свестраном прегледу, изричу дијагнозу, а затим прописују начин лечења. Дакле, као и на свакој другој клиници.

ПРВА ФАБРИКА АУТОМОБИЛА У НОРВЕШКОЈ

У Норвешкој је почела да ради прва фабрика аутомобила. Мотори се израђују у Немачкој и монтирају на норвешку каросерију. Кола су слична француском „Ситроену ДС-19“.

АТОМСКА ЕНЕРГИЈА ЗА ГРЕЈАЊЕ

Према мишљењу једног америчког стручњака, ускоро ће почети шира примена атомске енергије за грејање просторија. Досад су атомски апарати служили углавном за добијање електричне и погонске енергије, а за добијање топлоте само изузетно. Међутим, баш је топлоту веома лако добити

и употребити. По себи се разуме да свака кућа неће имати свој реактор, али за велике грађевине, болнице, школе и сличне установе овакав начин грејања био би веома економичан.

МЛАЗНИ АУТОМОБИЛ

Један Ирац начинио је путнички аутомобил на млазни погон. Кола су занимљива у толико што се њима врло лако рукује и што млазни мотор омогућује постизање велике брзине, и то одмах после поласка. Овај аутомобил на млазни погон троши око девет литара бензина на минут.

ПРАКТИЧНА ПЕГЛА

У Енглеској је начињена пегла која има вештруку употребу. Наиме, електрични грејач се може извући из пегле и употребити за грејање воде или у какве друге сврхе.

НЕСАГОРЉИВИ ТЕКСТИЛ

Два америчка научника успела су да у својој лабораторији добију ткинину отпорну према ватри. Ово је постигнуто променом хемиске структуре памука и вештачког влакна. Најзначајније је да се том приликом не мењају остале особине текстила.

ЈЕВТИНИЈИ, А БОЉИ

Један амерички хемичар успео је да начини инструменте који омогућују бољу, бржу и знатно јевтинију хемиску анализу него што је то досад био случај. Он је, на пример, начинио инфрацрвени спектрофотометар који је много просторији и јевтинији од свих досадашњих, а с којим се ради много брже. Поред тога, ови нови инструменти заузимају много мањи простор.

ТОКАТА

Токата је старија клавирска или оргулска композиција у којој се обе руке често мењују при извођењу једне нотне фигуре.

АВИОНИ НЕ ПОДНОСЕ ДУВАНСКИ ДИМ

Одавно се зна да дувански дим штетно утиче на осетљиве инструменте за слепо летење, па се зато фабрике авиона стално труде да спрече нагомиланавање никотинског талога у њима. Колико је ово питање важно показују испитивања вршена у америчкој Управи за ваздушну безбедност. Тамо је приликом пријема једног транспортног авиона утврђено да шкољка за притисак пропушта 190 кубних стопа ваздуха у минути. Међутим, током времена, кад је шкољка пропустила огромне количине ваздуха помешаног с дуванским димом, никотински гар смањено је њену пропусну моћ на свега 90 кубних стопа. Сем тога, отвори за избацивање поквареног ваздуха били су потпуно запушени. Сада техничари врше пробе с нарочитим филтерима који се додају регулаторима за притисак.

ЛЕК ПРОТИВ ЗРАЧЕЊА

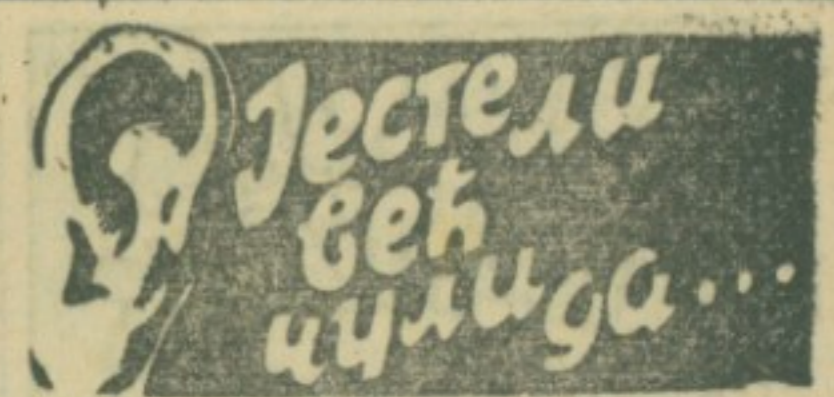
У Америци се сад врше опити с једним леком пронађеним у Енглеској, који, наводно, смањује кобне последње зрачења. Опити се изводе на мишевима. Глодари који нису добили лек поцркали су сви по истеку 16 дана од почетка зрачења. Међутим, они којима је пре зрачења убризган лек били су боље среће: зрачење је преживело око 40 процената. Но, ако се лек убризга тек после зрачења успех је незнатан.

НАЈНИЖА ТЕМПЕРАТУРА НА ЈУЖНОМ ПОЛУ

Најнижа температура досад забележена на Јужном Полу измeрена је 2 априла ове године, у вези с припремама за Међународну геофизичку годину, и износила је минус 67 Целзијевих степени.

ШТА ЈЕ ЦЕРАЦИЈА?

Церација је премазивање воском неког тела да би се сачувало од утицаја ваздуха.

...афричка река Конго називана је све до осамдесетих година прошлог века Заире. То име уствари је португалска варијанта речи Банту-Црнаца „изари“, која значи „река“. Своје садашње име река је добила тек пошто је истраживач Стенли испитао њен ток.

...гађе спадају у најстарије музичке инструменте. Изгледа да им је постојбина стара Персија.

...сунчокрет је по реком на западних

области Северне Америке.

... први покушај да писана реч постане доступна слепим особама учинили су, око 1517 године, Шпанац Франческо Лукас и Италијан Рампазето, тиме што су за слепе, које су учили да читају, изрезали велика слова од дрвета, чији се облик лако могао осетити под прстима.

...у једном пожару 59 године наше ере, град Лион био је претворен у пепео. Занимљиво је да је римски цар Нерон, коме се приписује вели-

ки пожар који је, пет година касније, готово уништио Рим, поудно да поново подигне Лион.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Копци и зец

Три копца устремила су се на једног зеку. Али, ишчепао га је само један. Који?

Размислите мало

При потпуно мирном времену, авиону од Београда до Дубровника треба 80 минута. Међутим, при повратку, под истим атмосферским условима, авион тај исти пут претрљаје са 1 сат и 20 минута. Како је то могућно? Зато што један сат и двадесет минута, кад се претвора у минуте, износи такође 80 минута. Оба лета су, што је сваком природно, извршена за исто време.

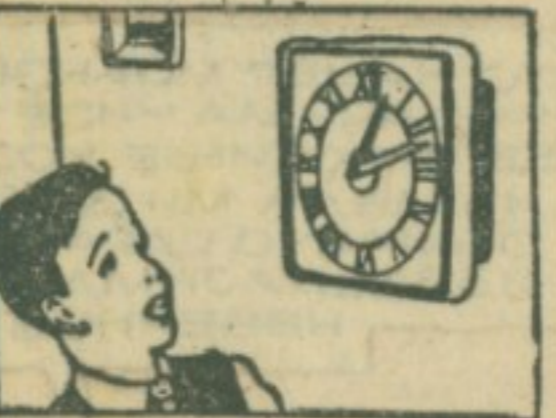
Мрежа

Мрежу употребљавају многи. Вез ње не би могли: 1) рибар; 2) берберин; 3) играч тениса; 4) ловац птица; 5) краљивац дијалачи; 6) везиља. Наравно, свака од ових особа другачије говори о својој мрежи. Покушајте да погодите ко је изговорио следеће реченице: 1) Нисам понео мрежу.

2) Где сте оставили мрежу и кољовску воду? 3) Разалим мрежу да се суши! 4) Срамота, опет у мрежу! 5) Одмах сам приметила да је мрежа мало груба. 6) Ноћу се мрежа не види. (Одговор: 1) ловац птица; 2) берберин; 3) рибар; 4) играч тениса; 5) везиља; 6) краљивац дијалачи.)

Лов на погрешке

Разгледајте пажљиво ову слику, па онда решите шта на којој није у реду. Кад будете написали грешке, употребите их с решењем које вам дајемо.

Место четворке налази се шестика, а место шестике четворка, која је обележена са IV, што је погрешно, јер се на часовницима четворка увек бележи са IIII.

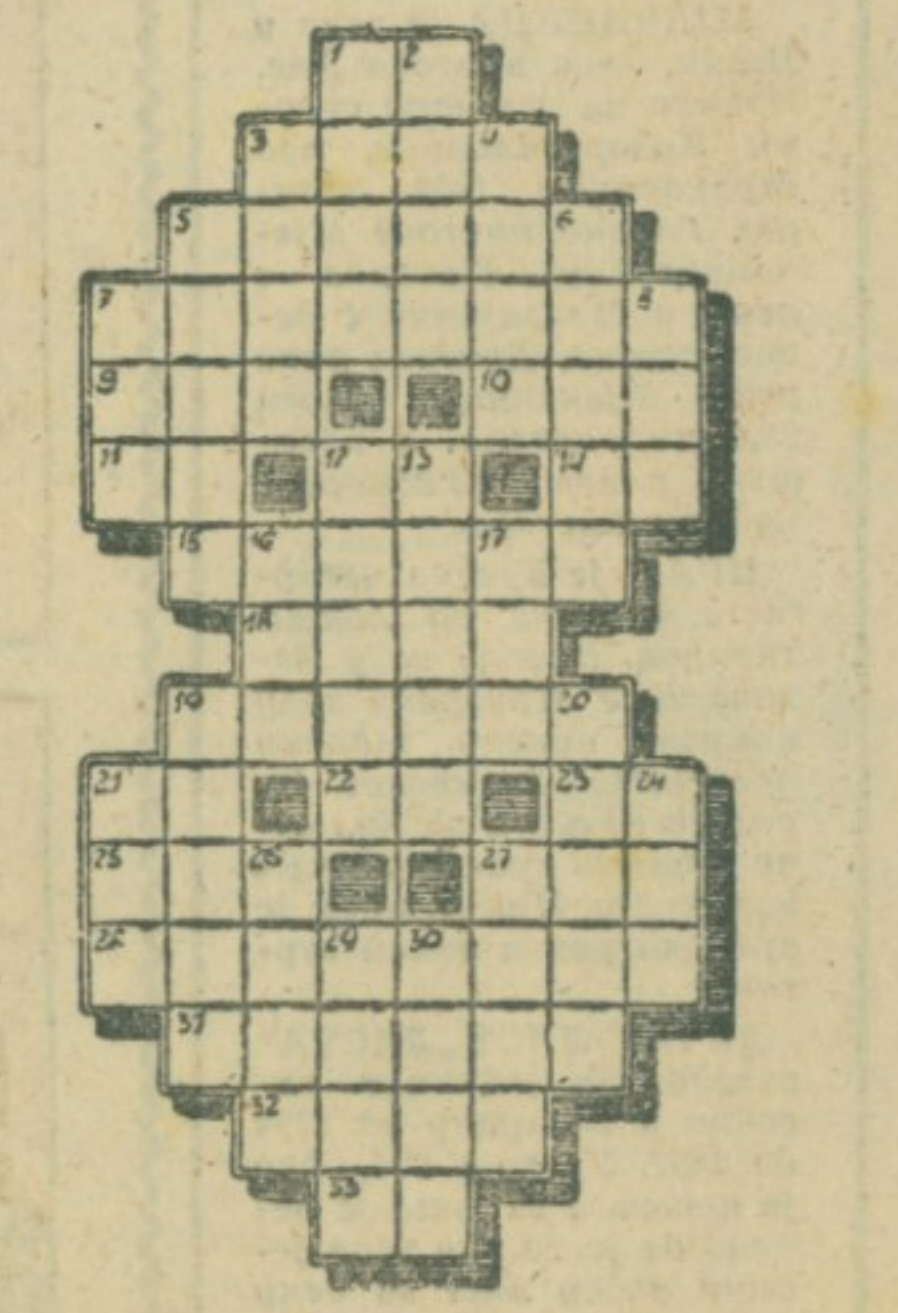
Очи варају

Овај једноставан опит показује колико су наша чула несавршена и подложна обманам. Препртајте цртеж који се налази у левом горњем углу наше слике: човека са отвореним устима и, мало даље, птицу која лети према њему. Хоћете ли да натерате птицу да улету у човекова уста? То није тешко. Довољно је да гледате у средњу слику коју сте препртајте и да је лагано приближите очима. Кад врх вашег носа буде додирнуо цртеж, учиниће вам се да је птица улетела човеку у уста.

Воловањо: 1) река у Италији; 2) један четинар; 3) врста мачмана; 4) нација; 5) немачки тениски термин; 6) прилог; 7) митолошки аутор драме „Избираници“; 8) предлог; 9) наша планина; 10) слику; 11) роман Ептона Синклера; 12) музичка нота; 13) америчка књижевница („Павиљон жена“); 14) наш вулкан; угла; 15) пустинска тованска животиња; 16) музички инструмент; 17) хемиски знак за валијум.

Усправно: 1) држава у Јужној Америци; 2) острво на Јавану; 3) врста чамца; 4) рибар; 5) врста птице; 6) боовилитин; 7) сплат; 8) богиња обмане у грчкој митологији; 9) текстилна радница; 10) некадашња врста пороса у облику лачног вајала; 11) врста глине; 12) место у Сибири; 13) позната дечја библиотека; 14) област у Турској; 15) наша река; 16) става меда за тежину; 17) врста рибе; 18) пуле; 19) личност из народне поезије; 20) кућа у пириоли.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Воловањо: 1) пикт; 2) лапили; 3) баба; 4) овал; 5) Анита; 6) ил; 7) Зита; 8) ам; 9) Нипон; 10) ТАМ; 11) Лоти; 12) Кавала; 13) Бади; 14) ова; 15) ротор; 16) ав; 17) алов; 18) 32; 19) Акали; 20) Таб; 21) Оран; 22) пајкер; 23) броч.
Усправно: 1) Париз; 2) Апатин; 3) ки; 4) тло; 5) лан; 6) Ири; 7) Банат; 8) Алани; 9) Атила; 10) „Аполо“; 11) Мако; 12) Отава; 13) Марта; 14) внола; 15) Врест; 16) Авлин (Клод); 17) рококо; 18) Бареш; 19) Лан; 20) даб; 21) Раб; 22) РР.

ПАЈА ПАТАК
БАШ СЛУДНО... КАФАНА НА ТРОТОАРУ!

КАФЕНА ПЛОЊИ
ХЕЈ МОМЧЕ!

ПРЕПОРУЧУЈЕМ ВАМ, ГОСПОДИНЕ, ДА РУЧАТЕ УНУТРА... ЗА ДАНАС ПРЕДВИЂАЈУ ПЛОУСКОВЕ!

ПЛОУСАК, НЕ ПЛОУСАК, РУЧАЈУ НАПОЛНУ!

ВРЛО ДОБРО, ГОСПОДИНЕ, АЛ' НЕМОЈТЕ СЕ ЖАЛИТИ АКО ВАС КИША УХВАТИ!
НЕМА БЕЗЕ! УСЛУЖИТЕ МЕ!

ПАЗИ ОНОГА, ЂОКО!

АХ! ХА! ПОЧЕЛА ЈЕ... САД ЋЕ ДА ТРАЖИ ДА ПРЕЂЕ УНУТРА!

КЕЛНЕР! ХЕЈ, КЕЛНЕР!

ОПОМЕНУО САМ ВАС... САД МИ СЕ НЕ ЖАЛИТЕ ЗБОГ КИШЕ!
ЈА СЕ И НЕ ЖАЛИМ ЗБОГ КИШЕ, МУДРАЧЕ! БЕСАН САМ...

ЗБОГ ЗАПУШЕНИХ РУПИЦА НА ОВОМ ВАШЕМ СЛАНИКУ!

БИБЛИОТЕКА НА ПРОДАЈУ

Шили понестале паре, па поће у антикварницу с књигом пог мишком.
— Да ли бисте хтели да купите ову књигу? — упита он продавац.
— Жалим. Откупљујемо само целе библиотеке.
— Онда је ствар у реду, — задовољно ће Шила. — Ово је цела моја библиотека.

НАДОКНАДИЛА ПОЛОВИНУ

Сретну се Хорације и један његов пријатељ с којим се дуго није видео.
— Чујем да се Белки вратила моћ говора, пошто је пуне две године била потпуно нема. — рече пријатељ. — Како јој је сада?
— Хвала на питању. Једну годину је већ надокнадила!

КАД СЕ ВЕЋ ШАЛИ...

— То је нечујено! — љути се Паја Патак на свој сестрићу Влају. — Како си могао да кажеш тетку-Белки да је ружна!
— Али, ја сам се то само шалио, — брани се Влаја.
— Шалио? Кад си већ хтео да се шалиш, што јој ниси рекао да је лепа?

Рођу је
ОДГОВОР
штанак

МЈЕЧАНИЦА је: река млечни производ рудник угља језеро
ИРАМ је: град у Персији река део одеће стари спорт
ДЕЧЈИ ЛИСТ „ЛАСТА“ почео је да излази: 1867 1894 1906 1923

ПЛАНИНА КАДИЈИЦА налази се у: Црној Гори Лици Босни Македонији

ОДГОВОР

МЈЕЧАНИЦА је река у Босни, лева притока Уне. Извире на западној страни Козаре-планине, под Мраковицом (808 метара). Главне притоке Мјечанице су: Похарна с лево, а Маглајичка с десне стране. Дужина тока реке Мјечанице износи 29,4 километра, а површина слива 236,2 квадратних километра.

ИРАМ је вуњена четвргаста презача од лакше тканине. Носила се у Беранима. У Призрену зову ирамом вуњену шарену простирку за кревет. Ирам је назив и за филимиче наретко ткано, у ужичком крају. Иначе, ирам је арапска реч и значи огртач.

ДЕЧЈИ ЛИСТ „ЛАСТА“ излазио је једанпут месечно у Београду од 1894 до 1899. У своје доба био је цењен, а за њега је речено да је то био тада једини добар лист за децу и омладину.

КАДИЈИЦА је планина у Македонији. Налази се око 6 и по километара северноисточно од места Печева. Пружа се од северозапада на југоисток, а висока је 1932 метра.

Гусиловине
Малог
Џоннија
МОРНАРА
ТОМА ТРАУТА
И КИНЕЗА
ШАНГ-ЛИНА

ВЕЋ НЕДЕЉУ ДАНА ДОЛАЗИМО ОВАМО И УВЕК НАМ КАЖУ ДА ЈЕ ЦАР ЗАУЗЕТ ВАЖНИМ ДРЖАВНИМ ПОСЛОВИМА. НИЈЕ ПРАВО ДА ЖЕНЕ И ДЕЦА УМИРУ ОД ГЛАДИ ДОК...

ОБУЗДАЈ СВОЈЕ ПРАВЕДНО НЕСТРПЉЕЊЕ... РАЗЈАРЕН, ЧОВЕК НЕМА ОЧИЈУ!

АЛИ... ШАНГ-ЛИН ИМА ПРАВО!

ПРЕСТО НАШЕГ МОКНОГ ЦАРА ОКРУЖЕН ЈЕ СЕБИЧЊАЦИМА ЧИЈЕ УШИ НЕГЕ ДА ЧУЈУ МОЛБЕ СИРОТИЊЕ КОЈА ТРАЖИ ХЛЕБА! ИЗГЛЕДА МИ ДА ЈЕ КАТОН ОБМАНУО ЦАРА ЛАЖНИМ ИЗВЕШТАЈИМА О МОЈОЈ НЕВЕРНОСТИ!

ПОТРЕБНО МИ ЈЕ МНОГО НОВЦА... КОЛИКО ДАЈЕТЕ ЗА ОВАЈ БИСЕР НАД БИСЕРИМА?

БИЋУ ШИРОКО ГРУД, ЈЕР ЈЕ БИСЕР ЗАИСТА ДИВАН!

СТАНИТЕ У РЕД, ПРИЈАТЕЉИ... ОВДЕ ИМА ХРАНЕ ЗА СВЕ ВАС!

ЈА, ТВОЈ СЛУГА, КАТОН, ВИДЕО САМ СВОЈИМ ОЧИМА КАКО ОНАЈ ПОМОРСКИ КАПЕТАН ДЕЛИ ХРАНУ СТАНОВНИЦИМА ТВОГА ПРАДА... ТО ЈЕ ЗАВЕРА ПРОТИВ ТЕБЕ!...

НАСТАВИЋЕ СЕ